

Tallinna Haridusamet
Estonia 5a
10143 Tallinn
Harju maakond

22.04.2024 nr 9.5-2.2/23-24/32/18

**Tallinna Pallasti Lasteaia haldusjärelevalve õiendi
kinnitamine**

Koolieelse lasteasutuse seaduse § 28 lõigete 1 ja 3 ning haridus- ja teadusministri 24.05.2022 käskkirja nr 155 „Volituse andmine riikliku ja haldusjärelevalve teostamiseks, tegevuslubade andmiseks ning huvihariduse õppekavade registreerimiseks Eesti hariduse info-süsteemis“ punkti 4 alusel.

1. Kinnitan Tallinna Pallasti Lasteaia haldusjärelevalve õiendi.
2. Lasteaia pidajal Tallinna Haridusametil palun esitada õiendis tehtud ettekirjutuste täitmise kohta Haridus- ja Teadusministeeriumile kirjalik aruanne ettekirjutuste täitmist tõendavate dokumentidega viie tööpäeva jooksul peale ettekirjutuse tähtaega.
3. Käesolevat korraldust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades kaebuse Tartu Halduskohtusse halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Mare Tamm
peaekspert

Koopia: Tallinna Pallasti Lasteaed, direktor@pallasti.edu.ee

TALLINNA PALLASTI LASTEAIA HALDUSJÄRELEVALVE ÕIEND

SISSEJUHATUS

1. Tallinna Pallasti Lasteaed (edaspidi *lasteaed*) on Tallinna Haridusameti (edaspidi *pidaja*) hallatav koolieelne lasteasutus aadressil Pallasti tn 39, 11413 Tallinn, Harju maakond.
2. Haldusjärelevalvet teostati koolis Haridus- ja Teadusministeeriumi (edaspidi *HTM*) õigus- ja personalipoliitika osakonna järelevalve valdkonna peaeksperdi 27.02.2024 korralduse nr 9.5-2.2/23-24/32/8 „Haldusjärelevalve algatamine Tallinna Pallasti Lasteaias“ alusel.
3. Järelevalves oli vaatluse all, kuidas lasteaias tagatakse eestikeelsele õppe- ja kasvatus- tegevusele üleminek ning kuidas see võimaldab laste üleminekul lasteaiast kooli alustada õpinguid eestikeelses koolis; missuguseid metoodikaid ja õppematerjale kasutatakse eesti keele õpetamisel; kas õpetajad on läbinud teises keeles õpetamise koolitusi; kas õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsioon ja eesti keele oskuse tase vastavad nõuetele.
4. Järelevalvet õppe- ja kasvatustegevuse korraldamise üle teostas Haridus- ja Teadusministeeriumi õigus- ja personalipoliitika osakonna järelevalve valdkonna peaeksper Mare Tamm.
5. Järelevalve algas 25.03.2024.
6. Järelevalves vesteldi lasteaia pidaja, direktori, õppealajuhataja, õpetajate, hoolekoguga, tutvuti lasteaia õppekeskkonna ja dokumentatsiooniga ning vaadeldi õppe- ja kasvatus- tegevusi, võrreldi lasteaia dokumentatsioonis kajastatud andmeid tegeliku olukorra ja Eesti hariduse infosüsteemi (edaspidi *EHIS*) tehtud sissekannetega.

KOKKUVÕTE

Tallinna Pallasti Lasteaed on Tallinnas tegutsev venekeelne munitsipaallasteaed, mis võimaldab koolieast noorematele lastele hoidu ja alushariduse omandamist. Lasteaias on 2023/2024. õppeaastal kokku seitse rühma. Lasteasutuses on 140 last ja 17 õppe- ja kasvatustöö läbiviijat.

Lapsevanemate ja juhtkonna sõnul hinnatakse lasteaia eripärana väikest laste arvu, looduskaunis mereäärses piirkonnas paiknemist ja Kadrioru pargi lähedust, mis annab võimaluse rikastada laste õppetegevusi rohkem looduses viibides.

Lasteaial on kehtiv arengukava ning sisehindamist on läbi viidud iga-aastaselt kõikides valdkondades. Koostatud on tegevuskava eestikeelsele haridusele üleminekuks, milles on välja toodud arutelu õpetajate ja töötajate eesti keele oskuse kohta ja kavandatavad muudatused rühmade töökorralduses järgmisel õppeaastal. Ülemineku toetamiseks tehakse Sikupilli piirkonnas asumipõhist koostööd eesti- ja venekeelsete lasteaedade vahel. Õpetajad osalevad keelerändes.

Lasteaia õppekavas olid vastuolud õigusaktidega. Õppekava ja selle lisad ei olnud kinnitatud nõuetekohaselt. Täiendada tuleb õppekavas *eesti keel kui teise keele* valdkonna sisu, arenguvestluse korraldust ja meeskonnatöö kirjeldust lapse arengu toetamisel. Laste arv rühmades ei vasta seaduses sätestatule. Samuti tuleb nõuetekohaselt kehtestada sisehindamise kord ja koostada lasteaia tegevuskava.

Õppe- ja kasvatustegevuste igapäevane dokumenteerimine on toimunud nõuetekohaselt. Järelevalves leidis kinnitust, et laste arengu hindamine, arenguvestluste läbiviimine ja koolivalmiduskaartide koostamine on nõuetekohane. Tugiteenustest pakutakse lasteasutuses logopeedi teenust. Eripedagoogi teenust ei ole seni pakutud, seetõttu tuleb lasteaias läbi viia laste eripedagoogilise toe vajaduse hindamine spetsialisti poolt ja vajaduse ilmnemisel pakkuda vastavat tugiteenust.

Valmisolekut eestikeelsele õppele üleminekuks lasteaias hetkel veel ei ole. Puudus on eesti keelt emakeelena rääkivatest õpetajatest ja C1 keeletaset omavatest õpetajatest. Lasteaias töötab üks eesti keele õpetaja. Kõikides rühmameeskondades ei ole veel alustatud eesti keele kõnelemisega igapäevastes tegevustes. Järelevalves vaadeldud nelja rühma õppe- ja kasvatustegevused näitasid, et lastel on olnud kokkupuude eesti keelega peamiselt eesti keele õpetaja poolt läbiviidud tegevustes. Valdavalt mõistavad lapsed üksikuid eestikeelseid sõnu. Kuna rühmaõpetajate eesti keele oskus on vähene, siis ka suhtlus eesti keeles on piiratud.

Lasteaia 17-st õppe- ja kasvatusala töötajast vastavad kvalifikatsiooninõuetele 16. Paljudel õpetajatel puudub ametikohale nõutav B2 keeletase. Keeleamet on teinud kuuele õpetajale ettekirjutuse B2 keeleoskuse täiendamiseks või keeletaseme eksami sooritamiseks. Eesti keele õpetamise ja keelekümluse metoodika pikematel kursustel on kahel viimasel aastal osalenud neli õpetajat. Seoses eestikeelsele õppele üleminekuiga pakub lasteaia pidaja õpetajatele võimalust osaleda keelerändes ja tasuta keelekursustel. Juhtkonna sõnul on lähiajal suurimaks väljakutseks leida pedagooge, kellel on kõrge eesti keele oskuse tase ja vajalik kvalifikatsioon. Seejärel saab moodustada rühmameeskonnad, mis rakendaksid eesti keele kasutamist igapäevastes tegevustes ja mis toetaks laste eesti keele omandamist.

Käesolev õiend saadeti lasteaia pidajale ja lasteaia direktorile ärakuulamisele 11.04.2024.

OLUKORRA KIRJELDUS

Tallinna Pallasti Lasteaed võimaldab koolieast noorematele lastele hoidu ja alushariduse omandamist. Lasteaias on 2023/2024. õppeaastal kokku seitse rühma, millest kaks on sõime-rühmad ja viis aiarühmad. Kokku on 140 last (seisuga 25.03.2024) ja 17 õppe- ja kasvatustöö läbiviijat. Lasteaia eripärana on õppekavas välja toodud looduskaunis mereäärses piirkonnas paiknemine ja Kadrioru pargi lähedus, mis annab võimaluse õppetegevusi rikastada looduses viibimise ja muuseumite külastuse kaudu.

1. Lasteaia arengu planeerimine

1.1. Koolieelse lasteasutuse seaduse¹ (edaspidi *KELS*) kohaselt peab lasteasutus koostama järjepideva arengu tagamiseks lasteasutuse arengukava koostöös hoolekogu ja pedagoogilise nõukoguga ning arengukava kinnitamine² peab toimuma lasteasutuse pidaja sätestatud korras. Arengukavas esitatakse tegevuskava kolmeks aastaks³. Lasteaial on pidaja poolt kinnitatud⁴ arengukava, mis on kooskõlastatud linnaosakogus⁵, pedagoogilises nõukogus⁶ ja hoolekogus⁷.

Sisehindamine

1.2. *KELSi*⁸ kohaselt analüüsitakse lasteasutuse sisehindamisel õppe- ja kasvatustegevust ja juhtimist ning hinnatakse nende tulemuslikkust. Lasteasutuse sisehindamise läbiviimise korra kehtestab direktor⁹.

Direktor esitas sisehindamise korra¹⁰, millel puudus kehtestav dokument. Direktor selgitas, et vastavat käskkirja ei leitud. Selgitame, et kuna dokumendi puhul ei saa tõendada, et seda oleks kinnitanud selleks pädevust omav organ, ei saa lugeda seda kehtivaks, sest haldusmenetluse seaduse¹¹ kohaselt on dokument tühine, kui seda ei ole andnud pädev haldusorgan.

Vastavalt seadusele¹² on lasteaias sisehindamist viidud läbi kõikides valdkondades. Sisehindamise korras on sätestatud sisehindamise läbiviimine viies valdkonnas. Hindamise tegevus-tena on muu hulgas välja toodud vaatluste, õppe- ja kasvatustegevuse analüüsimine, arenguvestlused, õpetajate enesehindamine, arengukava tegevuste täitmise kokkuvõtte, päevikute ja tegevuskavade kontroll. Lisatud oli tegevuste rakendamise kava. Sisehindamise korras ei olnud välja toodud eesti keele ja eestikeelse õppe tulemuslikkusega seotud näitajaid.

Järelevalves esitas õppealajuhtaja lisaandmeid siseveebis, kus oli näha viimase viie aasta jooksul kogutud õppe- ja kasvatustegevuse ja personaliga seotud näitajaid, mida oli analüüsitud ja mis olid seotud püsitud eesmärkidega. Juhtkond rääkis vestlusel, et iga õppeaasta lõpus tehakse rühmade põhiselt laste arengu kohta kokkuvõtvat statistikat võttes aluseks laste arengu-kaartide põhjal tehtud kokkuvõtte kõikides valdkondades. Tulemusi arutab pedagoogiline nõukogu. Töötajate ja vanemate rahulolu uuritakse iga õppeaasta keskel toimuva veebiküsitluse

¹ KELS, § 9¹ lg 1.

² KELS, § 9¹ lg 3.

³ KELS, § 9¹ lg 2 p 2.

⁴ Tallinna Haridusameti juhataja 01.03.2024 käskkiri nr T-7/24/101 „Tallinna munitsipaalkoolieelsete lasteasutuse arengukavade kinnitamine“, lisa 13.

⁵ Lasnamäe Linnaosakogu 20.04.2024 koosoleku protokoll nr 2.

⁶ Pedagoogilise nõukogu 07.11.2023 koosoleku protokoll nr 3-3/4.

⁷ Hoolekogu 09.11.2023 koosoleku protokoll nr 4.

⁸ KELS, § 24² lg-d 1–2.

⁹ KELS, § 24² lg 2.

¹⁰ Tallinna Lasteaed Pallasti sisehindamise läbiviimise kord, 2015.

¹¹ Haldusmenetluse seadus, § 63 lg 2 p 3.

¹² KELS, § 24² lg 1.

kaudu. Õpetajad tutvuvad saadud tulemustega ja tagasiside lastevanematele antakse lastevanemate koosolekutel. Asutus on osalenud 2021. a rahulolu-uuringus¹³, kus õpetajate ja lapsevanemate rahulolu tulemused on kõrged. Järelevalves tutvustas õppealajuhataja dokumenteeritud ja kogutud andmeid, mida oli analüüsitud ja tehtud järeldusi. Tulemusi on tutvustatud nii õpetajatele kui vanematele.

1.3. KELS¹⁴ kohaselt koostab lasteasutus sisehindamise aruande vähemalt üks kord kolme õppeaasta jooksul. Aruandes tuleb välja tuua lasteasutuse tegevuse tugevused ja parendusvaldkonnad. Sisehindamise aruanne kooskõlastatakse lasteasutuse hoolekoguga ja lasteasutuse pidajaga ning aruande kinnitab lasteasutuse direktor.

Direktor on kinnitanud sisehindamise aruande oma käskkirjaga¹⁵, millel puudus lisana vastav kord. Aruanne oli kooskõlastatud pedagoogilise nõukogu¹⁶, pidaja¹⁷ ja hoolekogu¹⁸ poolt. Selgitame, et õigusselguse tagamiseks peab dokumenti kehtestades lisama kehtestamise dokumendile ka vastavasisulise dokumendi ehk antud juhul kinnitamise käskkirjale sisehindamise aruande, et dokumendi lisa oleks selle lahutamatu osa.

Sisehindamise aruandes¹⁹ oli muude valdkondade hulgas välja toodud kodukorra, töökorralduse, enesekontrolli plaani ja õppekava uuendamise koostöö tööühmade ja hoolekoguga, personali täienduskoolituse ja sisekoolituste kavandamine. Parendustegevustena on aruandes välja toodud innovaatiliste algatuste toetamine, uussisserändajate laste toetamissüsteemi väljatöötamine, *eesti keel kui teine keel* valdkonna täiendamine.

1.4. Sisehindamise aruandes puudusid eesti keele õppega seotud andmete analüüs ja selle tulemused. Sisehindamisest ei selgunud, millised on laste eesti keele omandamise tulemused ja millised on õpetajate enesetäiendamise tulemused. Parendustegevuste hulgas ei olnud välja toodud õpetajate eesti keele õpetamise meetodiliste oskuste tõstmisega seotud tegevusi. Sisulisi analüüsi ja järeldusi tulemuste aruandes ei leidu, silma jääb üldsõnalisus, kuigi õppealajuhataja on kogunud aastate jooksul andmeid konkreetseid näitajate kohta. Selgitame, et lasteasutuse arengueesmärkidega koos tuleb sisehindamisel seada konkreetseid tulemusnäitajad, mis aitaksid hinnata arenguplaani rakendumist.

Lasteaia tegevuskava

1.5. Määruse kohaselt²⁰ on lasteasutuse tegevuskava lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevuse alane dokument, mille kinnitab direktor enne õppeaasta algust ja mille täitmise kindlustab lasteasutuse direktor²¹. Direktor esitas lasteasutuse 2023/2024. õppeaasta tegevuskava ja selle kohta käiva käskkirja, mis oli kinnitatud²² käeoleva õppeaasta veebruaris. Dokumendi juures puudus lisana tegevuskava. Pedagoogiline nõukogu oli tutvunud sellega enne õppeaasta algust. Direktori sõnul see jäi kinnitamata õigel ajal, kuigi pegoogid olid oma arvamuse andnud.

1.6. Lasteasutuse tegevuskavas määratletakse lasteasutuse ühe õppeaasta tegevuskava, lähtudes

¹³ Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium, 2024.

¹⁴ KELS, § 24² lg 3.

¹⁵ Direktori 08.02.2024 käskkiri nr 1-2/2 „Sisehindamise aruande kinnitamine“.

¹⁶ Pedagoogilise nõukogu 07.11.2023 protokoll nr 2-6/4.

¹⁷ Sisehindamise aruanne 2022-2023 kooskõlastatud 07.02.2024.

¹⁸ Hoolekogu 09.11.2023 koosoleku protokoll nr 4.

¹⁹ Tallinna Pallasti Lasteaia sisehindamise aruanne 2020-2023.

²⁰ Haridus- ja Teadusministri 31.08.2011 määrus nr 44 „Koolielse lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevuse alaste kohustuslike dokumentide loetelu ja nende täitmise kord“, § 4 lg-d 1,2 ja 4.

²¹ Haridus- ja Teadusministri 31.08.2011 määrus nr 44 „Koolielse lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevuse alaste kohustuslike dokumentide loetelu ja nende täitmise kord“, § 2 lg 3.

²² Direktori 08.02.2024 käskkiri nr 1-2/5.

lasteasutuse arengukavast ja õppekavast, õppeaasta üldeesmärkidest ja eelmise õppeaasta sisehindamise tulemustest²³. Lisaks määratletakse lasteasutuse arengukava valdkondadest tulenevalt eesmärgid, tegevused, vastutajad ja tähtajad.

Järlevelaves võeti vaatluse aluseks eelmise arengukava pikendatud tegevuskava, milles ei ole selgelt jälgitavaid ja sisehindamisest tulenevaid süsteemseid tegevusi, mis annaksid õppe- ja kasvatustegevuste kohta sarnaseid andmeid kogu sisehindamisperioodi vältel ja mille põhjal selguksid lasteasutuse jaoks arendamist vajavad valdkonnad või tegevused. Eestikeelsele õppele ülemineku toetamiseks on 2023/2024. õppeaastal välja toodud olulisena projektõpe ja keeleõpe, millega on saanud juhtkonna sõnul siiski vähem tegeleda, kui esialgu plaaniti. Peamiselt on tegeletud personliga ja eesmärgiga toetatada õpetajaid vajaliku eesti keele taseme omandamisel. Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on leida rühmades laste jaoks eesti keelt rääkivaid õpetajaid, kes looksid sobiva õpikeskkonna ja kasutaksid keeleõppeks välja töötatud metoodilisi materjale ja metoodikat.

1.7. Lasteasutusel oli koostatud eraldi tegevuskava eestikeelsele haridusele üleminekuks²⁴. Selles on välja toodud õpetajate ja töötajate eesti keele oskuse praegused tasemed, eesti keeles läbiviidavate tundide ja tegevuste loetelu, maht ja keeleõppe meetodid, samuti õpetajate kaardistus ja prognoos. Juhtkonna sooviks on rakendada rühmades 1+2 õpetajasüsteemi ja värvata uusi õpetajaid koos eestikeelse logopeediga, luua majas eestikeelset keskkonda, jälgida laste keelearengut ja kohandada individuaalse arenduskaardi vormi. Pidaja sõnul tehakse piirkonnas asumipõhiselt koostööd eesti- ja venekeelsete lasteadeade vahel, et üleminek eestikeelsele õppele saaks toetatud. Õpetajad osalevad pidaja poolt võimaldatud keelerändes.

1.8. Ettepanekud direktorile

- 1.8.1. Lisada kinnitamise käskkirjale sisehindamise aruanne, tagamaks õigusselgus ja kindlus, et dokumendi lisa on selle lahutamatu osa.
- 1.8.2. Täiendada sisehindamise korda, lisades sisehindamisse eesti keele õppega seotud konkreetseid tegevusnäitajaid vastavalt selgitusele punktis 1.4.

1.9. Ettekirjutus pidajale

Tagada sisehindamise korra kehtestamine direktori poolt vastavalt koolieelse lasteasutuse seaduse § 24² lõikele 2. Täitmise tähtaeg: 01.09.2024

2. Õppekava ja õppe- ja kasvatustegevuse korraldus

2.1. KELS²⁵ sätestab, et õppekava on lasteasutuse õppe- ja kasvatustöö alusdokument ja lasteasutus koostab selle „Koolieelse lasteasutuse riiklikule õppekava“ (edaspidi *KLRÕK*) alusel. Lasteasutuse õppekava (edaspidi *õppekava*) kinnitab direktor pedagoogilise nõukogu ettepanekul, kuulates ära hoolekogu arvamuse²⁶.

Direktor esitas lasteaia õppekava, mille juures ei olnud kinnitavaid dokumente. Direktori selgituste kohaselt²⁷ need puuduvad, kuna eelmise direktori õppekava kinnitavat käskkirja, pedagoogilise nõukogu ja hoolekogu protokolle ei leitud.

2.2. Määruse²⁸ kohaselt võib lasteasutuse pedagoogilise nõukogu või hoolekogu ettepanekul

²³ Haridus- ja Teadusministri 31.08.2011 määrus nr 44 „Koolieelse lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevuse alaste kohustuslike dokumentide loetelu ja nende täitmise kord“, § 4 lg 1.

²⁴ Tallinna Pallasti Lasteaed „Eestikeelsele haridusele ülemineku tegevuskava“ (esitamise tähtaeg: 01.12.2023).

²⁵ KELS, § 16 lg 1.

²⁶ KLRÕK, § 2 lg 3.

²⁷ Direktori 08.02.2024 e-kiri.

²⁸ KLRÕK, § 2 lg 5.

lisada lasteasutuse õppekavasse ka muid õppe- ja kasvatustegevusega seotud sätteid. Järelevalvele esitatud õppekava juures oli kolm lisa. Lisadel puudusid kinnitamise viited, mistõttu ei ole kindlust, et viidatud materjalid on õppekava osad. Direktor esitas lisade kinnitamise käskkirja²⁹ ilma vastavate lisadeta, millel viidati pedagoogilise nõukogu aastaid varem tehtud ettepanekule³⁰. Direktori selgitusel³¹ on tegemist õppekava lisadega, millest ühte (*eesti keel kui teine keel* valdkonnakava) uuendati juba 2020. aastal.

2.3. Lasteasutuse õppekava ei vasta „Koolieelse lasteasutuse riiklikule õppekava“ (edaspidi *KLRÕK*) nõuetele järgmistes punktides:

- 1) *KLRÕKi*³² kohaselt esitatakse lasteasutuse õppekavas õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid, põhimõtted, sisu ja lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel vanuseti. Lasteasutuse õppekavas ei olnud esitatud *eesti keele kui teise keele* valdkonna sisu. See osa oli esitatud õppekava kinnitamata lisana. Selgitame, et antud valdkond peab olema sätestatud õppekava põhiosas.
- 2) *KLRÕKi*³³ kohaselt esitatakse õppe- ja kasvatustegevuse sisu ja lapse arengu analüüsimise ja hindamise põhimõtted, sealhulgas korraldus. Lasteasutuse õppekavas ei olnud esitatud arenguestluste läbiviimise korraldust. See osa oli esitatud õppekava kinnitamata lisana. Selgitame, et antud teema peab olema sätestatud õppekava põhiosas.
- 3) *KLRÕKi*³⁴ järgselt on lasteasutuses õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimise üks põhimõtetest lapse arengu toetamine meeskonnatööna, mille toimimise eest vastutab lasteasutuse juhataja. Lasteaia õppekavas puudus õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimise põhimõtete hulgas lapse arengu toetamise kirjeldus meeskonnatööna.

Rühmade moodustamine ja töökorraldus

2.4. Järelevalve ajal oli lasteaia kokku 140 last ja moodustatud oli seitse rühma, neist kaks sõimerühma ja viis aiarühma (EHIS, seisuga 25.03.2024).

*KELS*³⁵ järgselt on sõimerühmas laste arv 14 last, lasteaiaühmas kuni 20 last, liitrühmas kuni 18 last. Hoolekogu ettepanekul on linnavalitsusel õigus lapse arenguks vajalike tingimuste olemasolu korral suurendada laste arvu sõimerühmas kuni kahe lapse võrra, lasteaiaühmas kuni nelja lapse võrra. Liitrühmas kahe lapse võrra ning vastav otsus tehakse iga sõime-, lasteaia- ja liitrühma kohta eraldi³⁶.

Lasteasutus ei ole rühmade moodustamisel lähtunud seaduses ettenähtud laste arvu piirmäärast. Näiteks on 1. sõimerühmas laste arv suurem lubatud piirmäärast (17 last), samuti 4. rühmas (26 last). Kolmes aiarühmas (rühmad nr 3, 5, 6) ei ole laste arvu suurendatud hoolekogu ettepaneku alusel. Direktori sõnul ei ole hoolekogu teinud ettepanekuid. Juhtkonna sõnul on olnud olukordi, kus pere soovib panna last esialgu sügisel kooli, kuid siis ümber mõelnud ja soovitud tulla tagasi lasteaeda. Samas on ühes rühmas õppetöös kaasa aidamas ülikooli tudeng, kes on praktilal.

Juhime tähelepanu asjaolule, et seadusandja on kehtestanud rühmades laste piirarvu, mõeldes seejuures rühma registreeritud laste, mitte kohalkäivate laste arvu. Laste maksimaalne lubatud arv rühmas on kehtestatud selleks, et tagada kõigile sobiv arengukeskkond. Seadus nõuab laste arvu suurendamiseks hoolekogu ettepanekut iga rühma kohta eraldi. Suurendamise võimalust

²⁹ Direktori 08.02.2024 käskkirja nr 1-2/4 „Õppekavade lisade kinnitamine“.

³⁰ Pedagoogilise nõukogu 04.06.2020 nr 3-373).

³¹ Direktori 08.02.2024 e-kiri.

³² *KLRÕK*, § 2 lg 4 p 2.

³³ *KLRÕK*, § 2 lg 4 p 4.

³⁴ *KLRÕK*, § 4 lg 2.

³⁵ *KELS*, § 7 lg 1.

³⁶ *KELS*, § 7 lg 1¹.

saab kasutada üksnes juhul, kui teatud nõuded on täidetud. Seega on lasteaia pidajal kohustus igal aastal rühmade moodustamise ajal kaaluda asjaolusid ning hoolekogu vastava ettepaneku alusel otsustada, kas ja millises mahus rühmasid suurendatakse ja mis ajani. Suurendamise võimalus on ette nähtud erandjuhtudeks, kus mingil põhjusel pole võimalik reeglist lähtuda.

2.5. Lasteaia rühmades vastab täiskasvanute ja last suhtarv nõuetele³⁷. Rühmameeskonnad töötavad kattuva tööaja alusel, st kogu meeskond on tööl jalutuskäikudel ja lõuna ajal.

2.6. KELS³⁸ kohaselt on lasteasutusel tegevus- ja päevakava, mille koostamisel arvestatakse koolieelse lasteasutuse riiklikku õppekavaga ning selle paikkonna, kus lasteasutus asub, kultuurilist omapära ja rahvatraditsioone ja selle kinnitab lasteasutuse direktor. Direktor esitas tegevus- ja päevakava³⁹, millel puudus vastav lisa ja mis oli kinnitatud käesoleva õppeaasta keskel (08.02.2024). Päevakaval oli viide varasematele pedagoogilise nõukogu⁴⁰ ja hoolekogu⁴¹ kooskõlastustele. Direktori selgitusel ununes õigel ajal päevakava kinnitada.

Õppe- ja kasvatustegevuse dokumenteerimine

2.7. Määruse⁴² järgselt on õppe- ja kasvatustegevuse päevik lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevuse dokument, milles määratletakse andmed rühma laste ja nende vanemate ning õppe- ja kasvatustegevuse kohta ühel õppeaastal. KLRÕKi⁴³ kohaselt esitatakse rühma õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel kavandatava perioodi (nädal, kuu vm) eesmärgid, temaatika, õppesisu ja -tegevused. Lasteasutuse õppekavas on reguleeritud õppe- ja kasvatustegevuste dokumenteerimine, mis toimub e-lasteaia infosüsteemis Eliis (edaspidi Eliis) ja mis vastas nõuetele⁴⁴.

Õpetajate sõnul täidavad nad Eliisi iga päev, märkides sinna õppetegevused ja päeva analüüsi. Eliisis asuvad aastaplaan, nädalaplaan, kuuplaan, sõnumid lapsevanemale, lapse arengukaart ja koolivalmiduskaart. Igal nädalal koostatakse rühmades õppe- ja kasvatustöö plaan, mille vaatab üle õppealajuhataja. Õppe- ja kasvatustöö on kõikide valdkondade vahel lõimitud ja rühma nädalaplaanis on kohustus need esitada lahtikirjutatult. Juhtkond ütles vestlusel, et õppeaasta alguses lepitati õpetajatega kokku eestikeelse dokumentatsiooni sisseviimises. Järelevalves nähtus siiski, et sissekanded olid tehtud nii vene kui eesti keeles. Juhime tähelepanu, et seaduse⁴⁵ kohaselt on asjaajamise keel eesti keel ja lasteasutuse dokumendid peavad olema koostatud riigikeeles.

Eesti keele õppe ja eestikeelsete tegevuste korraldus

2.8. Lasteasutus edastas järelevalvele õppekava juures oleva lisadokumendi „*Valdkonna eesti keel kui teine keel ainekava*“. Selgitame, et mõistet „*ainekava*“ ei kasutata lasteaia riiklikus õppekavas ja tegemist on ühega valdkondadest. Dokumendis oli muuhulgas kasutatud allikmaterjalina eelkõige üldhariduskoolidele mõeldud õppematerjali⁴⁶, millest kõik ei ole otseselt rakendatav koolieelses lasteasutuses, käsitledes peamiselt laste hindamisega seotud küsimusi koolis.

³⁷ KELS, § 20 lg 6.

³⁸ KELS, §16 lg 4.

³⁹ Direktori 08.02.2024 käskkiri nr 1-2/5 „Tallinna Pallasti Lasteaia 2023/2024 õppeaasta tegevus- ja päevakava kinnitamine“.

⁴⁰ Pedagoogilise nõukogu 30.08.2023 koosoleku protokoll nr 3-3/3.

⁴¹ Hoolekogu 26.10.2023 koosoleku protokoll nr 3.

⁴² Haridus- ja teadusministri 31.08.2011. a määrus nr 44 „Koolieelse lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevuse alaste kohustuslike dokumentide loetelu ja nende täitmise kord“, § 5 lg 1.

⁴³ KLRÕK, § 7 lg 3.

⁴⁴ Haridus- ja teadusministri 31.08.2011. a määrus nr 44 „Koolieelse lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevuse alaste kohustuslike dokumentide loetelu ja nende täitmise kord“, § 5 lg 3.

⁴⁵ Keeleseadus, § 10

⁴⁶ Kujundav hindamine kui õppimist toetav hindamine (2014). Koostanud ja toimetanud Maria Jürimäe, Anita Kärner. Tartu: Euroopa Liidu Euroopa Sotsiaalfond, SA Archimedes Eduko büroo.

KLRÕKi⁴⁷ ja lasteasutuse õppekava kohaselt toimub vastavalt eestikeelne tegevus kõikidele lastele alates 3. eluaastast viis korda nädalas. Tegevusi eesti keeles viivad läbi eesti keele õpetaja ja rühmaõpetajad, juhindudes õppekavas sätestatust. Lisaks kasutavad õpetajad osaliselt keelekümbelse õppematerjale. Eesti keele õpe kajastub nädalaplaanides. Lasteaias töötab üks eesti keele õpetaja, kes viib hommikuti ja pealelõunal läbi õppetegevusi ja nõustab rühmade õpetajaid. Juhtkonna sõnul tegeleb eesti keele õpetaja kolme liiki keeletegevustega: grupitöö lastega, lõimitud eesti keel ja muusika üks kord nädalas, eestikeelsed rutiintegevused rühmades. Esmalt pannakse igas rühmas paika õpitav sõnavara ja erinevad teemad. Õppetegevused rühmades toimuvad gruppides. Kord nädalas teeb eesti keele õpetaja koostööd muusikaõpetajaga. Õpetaja kasutab metoodilisi õppemänge ja otsib iseseisvalt materjale veebilehtedelt. Individuaalseid tegevusi viib ta läbi Ukraina lastega. Õpetaja veab eest lisaks õpetajatele mõeldud ja kord nädalas toimuvat keelekohvikut, kus räägitakse eesti keeles, valides eelnevalt teema, mille üle arutletakse.

Igapäevane, osaliselt eestikeelne tegevus, toimub rühmades hommikuringides. Rühmaõpetajad kasutavad oma töös elemente keelekümbelse metoodikast, nt rühmaruumi seintele on asetatud nimesildid, pildid ja erinevad materjalid eesti keeles. Seoses üleminekuga eestikeelsele õppele, on mitmed õpetajad osalenud pidaja poolt korraldatud keelerändes eestikeelsetes lasteaedades, eesmärgiga ületada oma keelebarjääri. Õpetajate arvates on oluline leida igasse rühma vähemalt üks eesti keelt vabalt kõnelev õpetaja, kes toetab oma oskusega teisi. Juhtkonnal on plaanis muuta lähiajal rühmameeskondade koosseise.

2.9. Lasteaias rakendatakse projektiõpet. Järelevalve ajal Eliisi sissekannetega tutvumisel ja juhtkonnaga vestlusel selgus, et rühmad tegelevad aasta jooksul vähemalt ühe projektiga, mis on lisategevus õppekavale ja kajastab teemat, mille suhtes on lapsed ise huvi üles näidanud. Näiteks oli teema „Minu linn“, kus võeti vaatluse alla üks lähedal asuv tänav ja selle ajalugu.

2.10. Lastele eesti keelt ja kultuuri tutvustavad üritusi on mitmesuguseid: linnaosa üritused, rahvakultuuriga seotud päevad, emakeele- ja emadepäev, vabariigi aastapäev, laternapäev, Sikupilli Asumiseltsiga taaskasutuspäev koos laste ja vanematega, teatriaia etendused Kanutiaia eestvedamisel, muuseumite külastused ja KUMU projektid. Lasteaed tellib oma majja regulaarselt Keskraamatukogust lasteraamatuid. Lasteaed huvitegevusi ei korralda. Koostööd tehakse Pae Gümnaasiumiga. Õppeaasta alguses annab kool tagasisidet lasteasutuse vilistlaste kohta.

Protokollidest⁴⁸ nähtub, et hoolekogus on arutatud eestikeelsele õppele ülemineku kava, saanud ülevaate õpetajate keelerände projektist, kinnitanud sisehindamisaruande, tutvunud on arengukava projektiga.

Lasteaias tegutsevad õpetajate töörühmad⁴⁹, mis määratakse iga õppeaasta alguses. Käesoleval aastal käivad koos nt sisehindamise, õppe-ja mängukeskkonna ja arengukava töörühmad. Pedagoogilise nõukogu tegevus on olnud vastavuses seadusega⁵⁰, arutatud on mitmeid õppe- ja kasvatustegevusega seotud küsimusi. Protokollidel⁵¹ puudusid lühikokkuvõtted aruteludest, protokollija ja koosoleku läbiviija allkirjad, arutluse all olevate dokumentide lisad. Paljud protokollid⁵² on täielikult või osaliselt venekeelsed. Soovitame protokollid allkirjastada digitaalselt ning lisada digikonteinerisse kõik protokollide juurde kuuluvad lisad. Juhime tähelepanu, et ametlik asjaajamise keel on eesti keel.

⁴⁷ KLRÕK, § 9 lg 2.

⁴⁸ Hoolekogu 22.01.2024 koosoleku protokoll nr 1; hoolekogu 26.10.2023 koosoleku protokoll nr 3.

⁴⁹ Õppenõukogu 30.08.2024 koosoleku protokoll nr 3-3/3.

⁵⁰ KELS, § 22 lg 6.

⁵¹ Pedagoogilise nõukogu 14.12.2023 protokoll nr 3-3/5; pedagoogilise nõukogu 22.11.2023 protokoll nr 3-3/4.

⁵² Õppenõukogu 31.05.2023 protokoll nr 3-3/2.

2.11. Lasteasutuse kodukorra koostab direktor ja esitab selle kinnitamiseks lasteasutuse hoolekogule⁵³. Direktor esitas kodukorra⁵⁴, mis oli direktori poolt kinnitatud käskkirjaga⁵⁵. Seega on dokument kinnitatud vale organi poolt. Direktori sõnul on toimunud eksitus ja viga parandatakse.

Õppe- ja kasvatustegevuste vaatlemine

2.12. Järelevalves vaadeldi nelja rühma õppe- ja kasvatusgevust, mis olid läbi viidud rühmaõpetajate ja eesti keele õpetaja poolt. Õppealajuhtaja andis õpetajatele tagasisidet läbiviidud tegevuse kohta ja analüüsis nähtut nii tegevustest lähtuvalt kui metoodiliselt. Õppealajuhtaja sõnul külastab ta igal hommikul rühmasid. Kord aastas vaatleb ta õpetaja õppetgevust, fikseerides tagasiside. Kord aastas valmistab iga õpetaja ette ühe tegevuse, mis on vaatamiseks kõikidele kolleegidele. Lasteasutuse siseveebis oli tagaside andmise jaoks kindel vorm, kus on märgitud tegevuse eesmärk, järelused ja soovitusid ja kommentaarid.

Rühmaruumide keskkond olid kujundatud osaliselt eestikeelsetena: seintel pildid, eestikeelsed sõnad ja fraasid, mis motiveeriks last enam märkama eesti keelt. Enamus pilte ja sõnasedelid olid lapse vaateväljast siiski kõrgemal ja kujutatud väikeses kirjas. Laste endi töid ja käsitletavat õppetemaatikat oli rühmaruumides vähe nähtaval. Puudusid looduslikud mänguvahendeid. Õuealal oli võimalik eraldada tegevuste läbiviimiseks rühmiti aianurgakestesse, varjualuse alla või kasutada ronimistrada, puid ja põõsaid oli aias vähe. Kuigi õuesõppe võimalused ei ole õppe- ja kasvatustööks eriti sobivad, liigutakse lastega palju väljaspool õueala ja külastatakse lähedal asuvaid parke.

Ära kuulamisel lisas juhtkond, et enamasti on laste joonistused, voolimistööd jm välja pandud rühmade riietusruumides, et nendega saaksid tutvuda ka lapsevanemad. Samuti leiab juhtkond, et õueala territoorium sobib õuesõppeks hästi ja need tegevused, mida pakutakse lastele lasteaiast väljaspool, on lisavõimalus ega asenda õuesõpet lasteaias territooriumil.

Õpetajad kasutasid tegevustes enamasti vene keelt. Hommikuringides kasutatakse osaliselt eesti keelt ja selle maht oleneb ennekõike õpetaja keeleoskuse tasemest. Sagedasti kasutati vaid mõnda eestikeelset fraasi, kuid näitena olid ka tegevus, kus õpetaja kasutas sujuvalt mõlemat keelt. Eesti keele õpetaja kasutas lastega rääkides ainult eesti keelt. Õpetajate tegevused lastega olid turvalised, lapsi tunnustati, anti tagasisidet. Eesti keele õpetajad kasutasid kõnes korrektset, selget ja arusaadavat eesti keelt. Õpetajatel, kes rääkisid eesti keelt vaid mõne lausega, oli samuti lauseehitus grammatiliselt korrektne. Tegevused toimusid alarühmades. Laste eesti keele oskus avaldus eesti keele tegevuses ja rühmaõpetajaga, kes kasutas rühmas paralleelselt nii vene kui eesti keelt. Lapsed vastasid harva fraasidega, enamasti üksikute sõnadega. Eesti keele õpetaja kinnistas lastega õpitud keelendeid ja lausemalle, teised mitte. Passiivne eesti keele mõistmine rutiinsetes tegevustes on laste jaoks mitmes rühmas algtasemel omandatud.

2.13. Ettepanekud direktorile

2.13.1. Kinnitada lasteaias järgmise õppeaasta tegevuskava direktori poolt õppeaasta alguses, et tagada kindlus kõikidele õppe- ja kasvatustöö läbiviijatele töö planeerimisel ja kavandamisel.

2.13.2. Analüüsida *eesti keel kui teine keel* valdkonna kirjeldamisel allikmaterjalide kasutust ja kaaluda, millised suunised oleksid sobivad ja asjakohased koolieelsete laste arendamisel.

2.13.3. Koostada lastestestutuse dokumendid eesti keeles, kuna ametlik asjaajamise keel on eesti

⁵³ KELS, § 9² lg 1.

⁵⁴ „Tallinna Pallasti Lasteaia kodukord“

⁵⁵ Direktori 29.02.2024 käskkirj nr 1-2/6 „Tallinna Pallasti Lasteaia kodukorra kinnitamine“.

keel.

- 2.13.4. Pedagoogilise nõukogu protokollid koostada eestikeelsetena, salvestada digidokumendina, lisades osalejate nimekiri, faktilised alused, arutelud, protokollija ja koosoleku läbiviija allkirjad, lisana arutluse all oleva dokument.
- 2.13.5. Rühmaõpetajatel kasutada julgelt ja suuremas mahus tegevustes eesti keelt, mitte aiuult hommikuringides, vaid ka rutiinsetes tegevustes ja õues viibides.

2.14. Ettekirjutused pidajale

- 2.14.1. Tagada lasteasutuse õppekava kinnitamine pedagoogilise nõukogu ettepanekul, kuulates ära hoolekogu arvamuse vastavalt koolieelse lasteasutuse seaduse § 16 lõikele 3. Täitmise tähtaeg: 01.09.2024.
- 2.14.2. Tagada lasteasutuse pedagoogilise nõukogu või hoolekogu ettepanekul lasteasutuse õppekavasse muude õppe- ja kasvatustegevusega seotud sätete või lisade lisamine vastavalt Vabariigi Valitsuse 29.05.2008 määrus nr 87 „Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava“ § 2 lõikele 5. Täitmise tähtaeg: 01.09.2024.
- 2.14.3. Tagada lasteasutuse õppekava vastavus Vabariigi Valitsuse 29.05.2008 määrusele nr 87 „Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava“ järgmistes osades:
- 2.14.3.1. Tagada lasteasutuse õppekavas eesti keel kui teine keel valdkonna sisu esitamine vastavalt Vabariigi Valitsuse 29.05.2008 määrus nr 87 „Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava“ § 2 lõike 4 punktile 2 ja §-le 9.
- 2.14.3.2. Tagada lasteasutuse õppekavas arenguvestluste korralduse esitamine vastavalt Vabariigi Valitsuse 29.05.2008 määrus nr 87 „Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava“ § 2 lõike 4 punktile 4.
- 2.14.3.3. Tagada, et lasteasutuse õppekavas õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtete hulgas oleks sätestatud lapse arengu toetamine meeskonnatööna vastavalt Vabariigi Valitsuse 29.05.2008 määrus nr 87 „Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava“ § 2 lõike 4 punktile 2.
- Ettekirjutuse punkti 2.14.3. täitmise tähtaeg: 01.09.2024.
- 2.14.4. Lähtudes koolieelse lasteasutuse seaduse § 7 lõigetest 1 ja 1¹ ja § 19 lõikest 3 tagada, et lasteaia rühmade moodustamisel peetakse kinni õigusaktides kehtestatud laste piirarvudest. Täitmise tähtaeg: 01.09.2024.

3. Lapse arengu hindamine ja toetamine

Lapse arengu hindamise korraldus

3.1. Lapse arengu hindamine on osa igapäevasest õppe- ja kasvatustöödest⁵⁶ ja lasteasutuse õppekavas tuleb sõnastada lapse arengu analüüsimise ja hindamise põhimõtted, sealhulgas analüüsimise ja hindamise korraldus⁵⁷. Lasteaia õppekava kohaselt viivad õpetajad lapse arengu hindamiseks läbi vaatlusi ning neid jälgitakse nii igapäevatoimingutes, vabamängus kui ka pedagoogi poolt suunatud tegevustes. Lisaks kasutatakse lapse tööde analüüsi ja vestlusi.

Vestlusel selgitasid õpetajad, et nad kasutavad lapse arengu hindamiseks küsimustikku, J. Strebeleva lapse vaimse arengu hindamise meetodikat ja võivad ise soovi korral kasutada sobivaid materjale. Lapse arengu kaarti täidetakse kaks korda aastas – oktoobris ja aprillis. Saadud tulemuste järgi hindavad õpetajad laste arengu taset ja seoses sellega planeerivad õppe- ja kasvatustööd rühmades ning viivad läbi arenguvestlusi.

KLRÕKi⁵⁸ kohaselt on lapse arengu hindamise aluseks eeldatavad üldoskused ning õppe- ja kasvatustegevuse valdkondade tulemused. Järelevalves leidis kinnitust, et lasteaias toimub laste

⁵⁶ KLRÕK, § 24 lg 2.

⁵⁷ KLRÕK, § 2 lg 4 p-d 4 ja 5.

⁵⁸ KLRÕK, § 2 lg 3.

arengu hindamine nõuetekohaselt. Kasutusel on lapse arengu hindamise ühtsed vormid kuues erinevas vanuseastmes, kajastades kõiki valdkondi ja lapse üldoskusi. Vorm ei olnud esitatud õppekava osana. Soovitame kasutusel olev vorm kooskõlastada pedagoogilise nõukogu poolt ja kinnitada dokumendiosad. Vormid olid venekeelesed. Juhime tähelepanu, et seaduse⁵⁹ kohaselt on asjaajamise keel eesti keel.

Vestlusel õpetajatega selgus, et lapse erivajaduse ilmnedes arengu tulemused fikseeritakse arengukaardil, peale seda tegelevad õpetajad nende lastega individuaalselt. Kõigi abivajajate laste kohta tehakse vajalikud märked ja kogutakse andmeid Eliisis, individuaalset õppekava ei koostata. Vastav teave on kättesaadav ka lapsevanemale. Eesti keele arendamiseks individuaalset arenduskava ei ole koostatud.

Arenguvestlused

3.2. Määruse järgselt⁶⁰ viib pedagoog lapse arengu hindamiseks ja toetamiseks vähemalt üks kord õppeaastas lapsevanemaga läbi arenguvestluse, mis annab tagasisidet lapse arengust ja õppimise tulemustest ning selgitab lapsevanema seisukohad ja ootused lapse arengu suhtes. Lapse arengu hindamise ja arenguvestluse tulemus dokumenteeritakse⁶¹.

Direktor edastas lastaia arenguvestluse korra eraldi dokumendina ja seda kinnitava käskkirja⁶², mille aluseks olev õiguslik alus ei olnud asjakohane. Selgitame, et seadus ei nõua otseselt koolieelses lasteasutuse arenguvestluse läbiviimise korda, vaid oluline on, et selle korraldus oleks kirjeldatud lasteaia õppekavas.

Lasteaia õppekava kohaselt viib pedagoog läbi vestluse vastavalt arenguvestluse läbiviimise korrale. Lapse arengu hindamise ja arenguvestluse tulemus dokumenteeritakse. Dokumentatsioon sisaldab täidetud arenguvestluse aruannet, mis lisatakse lapse arengumappi. Lapsevanemale tuleb anda arenguvestluse ettevalmistusleht vähemalt kaks nädalat enne arenguvestlust. Järelevalve tutvus dokumentatsiooniga, mis vastas lasteasutuse õppekavas sätestatule. Õpetajate sõnul lepitakse lapsevanemaga eelnevalt kokku arenguvestluse toimumise aeg edastades kirjaliku kutse ja eelküsimumstiku. Juhtkonna sõnul on Eliisis kajastatud lapse arengu analüüsiv osa ja selle tõendusmaterjal on laste arengumappides, kuhu kogutakse valik lapse joonistusi ja töölehti.

Koolivalmiduse hindamine

3.3. KELSi⁶³ kohaselt annab lasteasutus õppekava läbinule välja koolivalmiduskaardi, milles on kirjeldatud lapse arengu tulemused ning vanem esitab koolivalmiduskaardi kooli, kus laps asub täitma koolikohustust.

Direktor esitas järelevalvele iseseisva dokumendina arenguvestluste läbiviimise korra, milles oli ühe osana kirjeldatud lisaks koolivalmiduse hindamise korraldus ja põhimõtted. Dokumendi pealkirjast seda ei kajastu. Soovitame kirjeldada arenguvestluse korraldus õppekava põhiosas ja vajadusel esitada õppekava lisana kokkulepitud vorm.

Järelevalves nähtus, et koolivalmiduskaardid olid täidetud nõuetekohaselt⁶⁴. Õpetajate sõnul osalevad lapse koolivalmiduskaardi koostamisel kõik õpetajad, kes on lapse arenguga seotud, ja logopeed. Kaardil on Eliisis kindel vorm. Koolivalmiduse hindamist viiakse läbi vaatluspõhiselt võttes aluseks õppekavas kokkulepitud meetodikad, joonistuse vaatluse ja logopeedilise uuringu.

⁵⁹ Keeleseadus, § 10 lg 1.

⁶⁰ KLRÕK, § 24 lg 6.

⁶¹ KLRÕK, § 24 lg 7.

⁶² Direktori 08.02.2024 käskkiri nr 1-2/3 „Arenguvestluse läbiviimise korra kinnitamine“.

⁶³ KELS, § 16 lg 5.

⁶⁴ KLRÕK, § 16 lõige 2; Haridus- ja teadusministri 31.08.2011. a määrus nr 44 „Koolieelse lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevuse alaste kohustuslike dokumentide loetelu ja nende täitmise kord“ § 6 lg 1.

Tugiteenuste tagamine

3.4. Seaduse⁶⁵ kohaselt tagatakse vajaduse korral lapsele logopeedi ja eripedagoogi või muu tugiteenus, mille rakendamiseks loob võimalused lasteasutuse pidaja ning mille rakendamist korraldab direktor. Lasteaias on osalise koormusega töötav logopeed, kes õppeaasta alguses hindab laste abivajadust ja annab soovitusi direktorile ja lapsevanemale. Teenust pakutakse alates 3. eluaastast. Järelevalve tutvus logopeedi dokumentatsiooniga, millest nähtus, et kaks korda aastas teeb logopeed avalduse direktorile laste kohta, kes vajavad logopeedilist teenust. Nende laste kohta on avatud kõnekaardid ja uurimislehed rühmade kaupa.

Juhtkonna sõnul suheldakse nende laste vanematega, kelle laps vajab täiendavat abi ja suunatakse neid pöörduma Tallinna Õppenõustamiskeskusesse (edaspidi TÕNK) või Rajaleidjasse. Mõne lapse puhul kutsutakse rühma vaatlema eripedagoog või psühholoog Rajaleidjast. Ka õpetajad ise annavad vanematele tagasisidet. Käesoleval ajal ei olnud lasteaias lapsi, kellel oleks koostatud individuaalne arenduskaart. Õpetajate sõnul lapse erivajadust märgates pöörduvad nad esmalt logopeedi poole. Pärast fikseeritakse Eliisis, kuidas lapsega individuaalselt tegeleti ja antakse vanemale tagasisidet ja nõu edasi pöördumiseks spetsialistide poole. Uussisserändajate puhul on Eliisi võimalik teha eraldi sissekandeid, kuhu saab individuaalseid tegevusi märkida. Laste eesti keele omandamise toetamiseks viib eesti keele õpetaja igal hommikul läbi lisategevusi lastele, kes seda vajavad.

Eripedagoogi teenust lasteasutuses ei pakuta. Juhtkonna sõnul ei ole lasteaias eripedagoogi, kuna neil puudub sobitusrühm, kelle juures tavaliselt eripedagoog töötab. Seni on järgitud tegevusplaani, et alguses õpetajad jälgivad last ja sellest tehakse kokkuvõtte, siis kutsutakse lapsevanemad vestlusele ja suunatakse vajadusel TÕNKi ja perearsti juurde. Selgitame, et juhul, kui lasteaias ei tööta eripedagoogi, siis on oluline, et peale seda, kui õpetaja, lapsevanem või logopeed on märganud lapse võimalikku erivajadust, saaks erialaspetsialist nende laste toevajadust hinnata. Alles peale sellist hindamist on võimalik direktoril ja pidajal otsustada edasised sammud esmatasandi tugiteenuse pakkumise tagamiseks.

Erivajadustega lapsed

3.5. Seadusest⁶⁶ tulenevalt peavad pedagoogid jälgima lapse arengut ja toimetulekut lasteasutuses ning vajaduse korral kohandama õppe- ja kasvatustegevust lapse erivajaduse järgi. KLRÕKi⁶⁷ kohaselt peab õppekava kajastama õppe- ja kasvatustegevuse korralduse ühe osana erivajadustega laste õppe- ja kasvatustegevuse korralduse.

Lasteaia õppekavas on kirjeldatud pedagoogide tegevused erivajadustega laste puhul, nt lapse esmakordsel lasteaeda tulemisel, lapse erivajaduslike vajaduste märkamisel, individuaalse töö läbivimisel, lastega töö vastavalt laste arengule individuaalselt ja alagruppides jm. Järelevalve vaatluste tulemusel leidis kinnitust, et õppekava on järgitud.

Määruse järgselt⁶⁸ koostatakse vajadusel erivajadustega lapsele eesti keele kui teise keele õpetamiseks individuaalne arenduskava. Õpetajate sõnul ei ole neil olnud vajadust sellist arenduskava lastele koostada.

3.6. Ettepanekud direktorile

3.6.1. Lisada arenguhindamise vormid õppekava juurde, kooskõlastades need eelnevalt pedagoogilises nõukogus, et tagada kindlus, et pedagoogid kasutavad ühtset vormi.

3.6.2. Koostada arenguhindamise vorm eesti keeles, kuna asjaajamise keel on eesti keel.

⁶⁵ KELS, § 14 lg 2.

⁶⁶ KELS, § 14 lg 1.

⁶⁷ KLRÕK, § 8

⁶⁸ KLRÕK, § 9 lg 6.

- 3.6.3. Kaaluda peagoogilise nõukogu poolt vajadust kirjeldada arenguestluse korraldus täpsemalt õppekava põhiosas ja esitada arenguestluse kokkulepitud vorm õppekava lisana, kuna arenguestluse kord eraldi dokumendina ei ole lasteasutuses nõutav.
- 3.6.4. Kaaluda peadgoogilise nõukogu poolt vajadust lisada koolivalmiduskaardi koostamine vorm õppekava juurde lisana.
- 3.6.5. Koostada lapse erivajaduse ilmnemisel talle individuaalne arenduskava, sealhulgas eesti keele kui teise keele õpetamiseks.

3.7. Ettekirjutus pidajale

Lähtudes koolieelse lasteasutuse seaduse § 14 lõikest 2 ja käesoleva õiendi punktis 3.4. toodud selgitustest hinnata eripedagoogi teenuse osutamise vajadust lasteaias ja vajaduse olemasolul tagada eripedagoogi teenuse osutamine. Täitmise tähtaeg: 01.09.2024.

4. Õppe- ja kasvatusala töötajad

Õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsioon

4.1. Järelevalves kontrolliti õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsiooni seaduses⁶⁹toodud nõuetele ja võrreldi EHISesse kantud ning õppeasutuses kohapeal olevaid kvalifikatsiooni tõendavaid dokumente (seisuga 25.03.2024). Õppe- ja kasvatusala töötajaid, kelle kvalifikatsioonile on kehtestatud nõuded, oli lasteaias kokku 17: 14 õpetajat, logopeed, õppealajuhataja ja direktor. Kvalifikatsioon vastas kehtestatud nõuetele 16 õppe- ja kasvatusala töötajal. Ühe õpetaja puhul ei olnud võimalik hinnata tema kvalifikatsioonile vastavust, kuna tal puudub Eesti ENIC/NARIC Keskuse tunnustus väljaspool Eestit välja antud haridust tõendavale dokumendile:

- 1) Alushariduse õpetaja – puudub Eesti ENIC/NARIC Keskuse tunnustus väljaspool Eestit välja antud haridust tõendavale dokumendile.

4.2. Seaduse kohaselt⁷⁰ korraldab õpetajate, õppealajuhataja ning teiste õppe- ja kasvatusalal töötavate isikute vaba ametikoha täitmiseks lasteasutuse direktori konkursi, mille läbiviimise korra kinnitab hoolekogu direktori ettepanekul. Direktor esitas järelevalvele vastava korra⁷¹, millel puudus hoolekogu kinnitus. Direktori selgitusel ei ole käskkiri leitav. Juhtkonna sõnul avaldatakse avaliku konkursi kuulutusi Tallinna Haridusameti kodulehel, Töötukassa kaudu ja CV. Keskuses. Haridusametis töötab alates käesolevast aastast eraldi inimene, kes aitab värbamisel.

Õpetajate eesti keele oskus ja enesetäiendamine

4.3. Varasemate haridusandmete põhjal võib öelda, et lasteaias õpetajate kvalifikatsioon on viimasel kolmel aastal 100% (2020-2022) nõuetele vastanud. Nendest on olnud nõutaval tasemel eesti keele oskusega õpetajaid vaid 60%, langedes isegi 46% tasemele õpetajate koguarvust, mis on oluliselt madalam Tallinna piirkonna keskmisest näitajast (85-87%).

Tabel 1. Pallasti lasteaias õpetajate vastavus kvalifikatsiooni ja riigikeele taseme nõuetele aastatel 2020–2022.

Näitaja	kool/ linn	2020	2021	2022
Kvalifikatsiooninõuetele vastavate õpetajate osakaal lasteaias, %	Tallinna linn	85,16	85,31	84,53
Kvalifikatsiooninõuetele vastavate õpetajate osakaal lasteaias, %	Tallinna Pallasti Lasteaed	100,00	100,00	100,00
Õpetajate vastavus riigikeele oskuse taseme nõuetele lasteaias, %	Tallinna linn	87,27	87,63	85,39
Õpetajate vastavus riigikeele oskuse taseme nõuetele lasteaias, %	Tallinna Pallasti Lasteaed	60,00	60,00	46,67

Allikas: Haridus- ja Teadusministeeriumi, 2024.

⁶⁹ KELS, § 22¹

⁷⁰ KELS, § 22 lg 4.

⁷¹ „Tallinna Pallasti lasteaias värbamise kord“ 2017.

Õppe- ja kasvatusala töötajate keeleoskuse nõutav tase on esitatud Vabariigi Valitsuse määruses⁷². Lasteaia 17-st õppe- ja kasvatusala töötajast puuduvad ametikoha nõuetele vastav B2 keeletase kuuel isikul. Keeleameti andmetel on 2022. aastal keelekontrolli tulemusel tehtud sunniraha hoiatus kuuele isikule, kellest kolmele on rakendatud sunniraha, et tagada B2 eesti keele tasemeeksami sooritamise ettekirjutus.

Direktori sõnul on tegemist eaka personaliga, kes küll proovivad praegusel ajal omandada eesti keelt, kuid kelle keeleõppe tulemused selguvad lähiajal.

Eesti keele õpetamise ja keelekümluse metoodika pikematel kursustel on esitatud andmete⁷³ põhjal osalenud (aastatel 2021–2023) kaks õpetajat – „*Eesti keele õppe toetamine mitmekultuurilises lasteaias*“ ja „*Eesti keele kasutamise võimalusi lõimitud tegevuste läbiviimisel lasteaias*“. Kaks õpetajat on saanud mikroraadi „Keeleõppe toetamine mitmekeelses lasteaias“ ja „Meeskonnatöö ja eesti keele õpetaja töö toetamine lasteaias“.

Juhtkonna sõnul on käesoleval aastal olnud õpetajate enesetäiendamise fookuses keeleõppe ja digivaldkond. Valikul lähtutakse õppeaasta eesmärkidest ja arenguestlustest. Õpetaja saab ka ise otsida. Direktori sõnul ei ole kõik õpetajad täiendanud end eesti keele õppes ega ka keeleõpetamise metoodilistel koolitustel, kuid järgmisel õppeaastal on kavas pakkuda keelekümluse metoodika kursuseid õpetajatele, kellel on kvalifikatsiooninõuded ja riigikeeleoskuse nõuded täidetud. Eesti keele B2 taseme kursustel on osalenud kõik õpetajad, kellel vastav nõue täitmata on. Majasiseselt toimuvad iganädalselt õpetajate keelekohvikud, mida juhib eesti emakeelega õpetaja.

4.4. Ettepanekud direktorile

- 4.4.1. Suunata õpetajaid osalema eesti keele õpetamise metoodilistel kursustel, et tagada üleminek eestikeelsele õppe- ja kasvatussegevusele 2023/2024. õppeaastal.
- 4.4.2. Korraldada lasteasutuses eesti keele õpetamisega seotud metoodilisi sisekoolitusi, et tagada kõikide õpetajate enesetäiendamine ja oskuste suurenemine eesti keele õpetamisel ja selle lõimimisel teiste valdkondadega.

4.5. Ettekirjutused pidajale

- 4.5.1. Tagamaks õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsiooni vastavus nõuetele, korraldada konkurss sellele pedagoogi ametikohale, kes on omandanud kõrgharidusele vastavaks loetava haridustaseme välisriigis, kuid ei esita piisavaid tõendeid, et tema haridustase vastab kõrgharidusele, vastavalt koolieelse lasteasutuse seaduse § 22 lõigetele 4¹ ja 4² ning § 22¹ lõikele 4. Täitmise tähtaeg: 01.08.2024.
- 4.5.2. Tagada hoolekogu poolt õpetajate, õppealajuhataja ning teiste õppe- ja kasvatusalal töötavate isikute vaba ametikoha täitmiseks konkursi korra kinnitamine vastavalt koolieelse lasteasutuse seaduse § 22 lõikele 4. Täitmise tähtaeg: 01.06.2024.

⁷² Vabariigi Valitsuse 20.06.2011. a määruse nr 84 „Ametniku, töötaja ning füüsilisest isikust ettevõtja eesti keele oskuse ja kasutamise nõuded“ § 9 p-d 6 ja 7: C1-tasemel eesti keele oskust nõutakse järgmistelt isikutelt: 6) õppeasutuste juhid, nende asetäitjad ja õppejuhid; 7) eesti keele ja eesti keeles õpetatavate ainete õpetajad või õppejõud. § 8 p 6: vähemalt B2-tasemel eesti keele oskust nõutakse järgmistelt isikutelt: pedagoogid (v.a eesti keele ja eesti keeles õpetatavate ainete õpetajad).

⁷³ Direktori 09.11.2023 digiallkirjatatud e-kiri „Tabel 1. Õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsioon, eesti keele oskuse tase ja täienduskoolitused (pedagoogid, tugispetsialistid“.